

krab. Tusschen de oogen staan drie stompe tanden, waarvan de middelste verder naar voren uitsteekt dan de beide (buitenwaarts gerichte) zijdelingsche. De pooten, ook de schaarpoeten, zijn niet bijzonder lang. Op de plaats van het kopborststuk, waaronder zich de kieuwhoite bevindt, ziet men aan weerszijden eene dwarse indeuking.

Dit grijze krabbetje, welks lichaam niet meer dan 2 of 3 cM. lang wordt, leeft vlak bij het strand, even onder de laagwaterlijn, waar het zich in het zand ingraaft of, als het mogelijk is, tusschen wieren en zee gras wegekruipt. Zwemmen schijnt het zelden of nooit te doen. Ook komt het nu en dan wel eens in dieper water voor, in ieder geval kunnen wij hier niet van eene zoo strikt aan het strand gebonden soort spreken als bij de gewone strandkrab. Door de kleinheid valt het diertje weinig in het oog. Merkwaardig is het, dat het erg plaatselijk schijnt voor te komen. Reeds in 1885 noemde Dr. Hoek deze soort algemeen bij Katwijk en bij den Helder. Bij laatstgenoemde plaats vond ik haar ook herhaaldelijk en wel hetzij op de bank van Onrust, de groote zandbank aan de overzijde van het Marsdiep of op de Zuidwestkust van Texel. Verleden jaar, eind Augustus, vond ik op het strand te Scheveningen, noordelijk van het Kurhaus, er een massa aangespoeld en het zou mij zeker niet moeielijk geweest zijn, er in korten tijd een vijftigtal te verzamelen. Maar hoe dikwijls ik ook op het strand kwam tusschen Den Helder en Callantsoog, ik vond er nooit een enkel exemplaar van deze Portumnus. Het is misschien niet onaardig, hierop eens verder te letten, en de lezers van de L. N. zullen mij met eventueele berichten genoeg doen. Uit de afbeelding is de soort, dunkt mij, niet moeielijk te herkennen. Aan de kust van Walcheren is zij ook waargenomen.

Dr. J. J. TESCH.

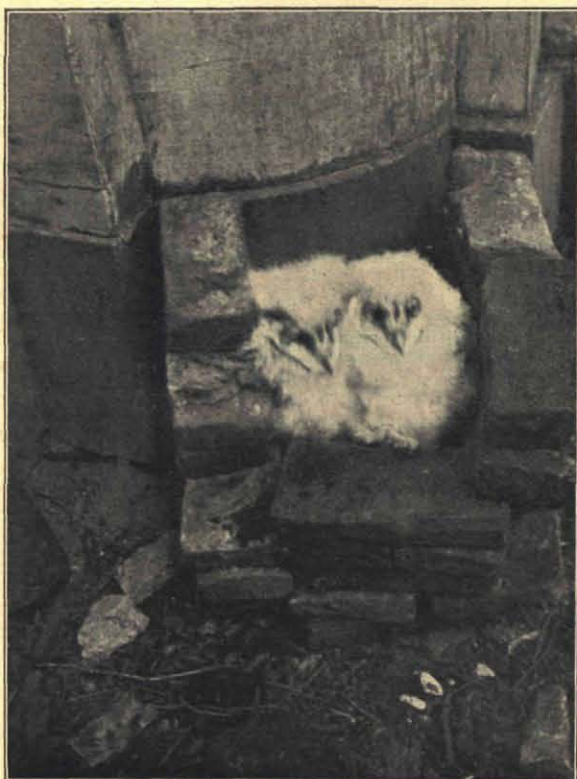
(Wordt vervolgd).

NOG IETS OVER UILEN.

E uilen staan sinds overoude tijden bij de menschen veelal in slechten reuk; vooral de kerkuil (*strix flammea*) heeft nooit kunnen bogen op genegenheid van menschen ondervonden. Wee het huis, dat door hem als broedplaats was uitverkoren! De bewoners, in de meeste gevallen boeren, werden gestraft met veeziekten en in 't ergste geval nog oogstmislukking bovendien. Kwam een jonge kerkuil door onbedrevenheid in de vliegkunst, door een der openstaande deuren de boerderij inzeilen, dan zou uit dienzelfden ingang een der familieleden als lijk worden uitgedragen! De kerkuil vooral was de voorbode van dood en ellende! Ook wat de geestvermogens betreft, slaat men de uilen meestal niet hoog aan. Maar, geeft men iemand reeds een brevet van onkunde door hem als »uil« te betitelen, de domheid doet men culmineeren in het woord »uilskuiken«. Bij Grieken en Romeinen daarentegen, ging, naar het schijnt, de uil voor een geestelijk zeer hoog staanden vogel door, 't geen nog blijkt uit het spreekwoord:

»Uilen naar Athene dragen«, terwijl Minerva, de godin der wijsheid, met een uil op den schouder wordt getooid. De ervaring, door mij bij uilen opgedaan, heeft mij weer voor de zooveelste maal bewezen, dat, waar uitersten zijn, de waarheid in het midden ligt. Vaak toch heb ik met groot genoegen een uil »opgebracht« of volwassenen in de kooi gehouden, en nooit heb ik hun geestvermogens lager gesteld dan die van andere kooivogels. Een paar jaar geleden schoot een jager uit Schellingwoude een velduil. Tal van deze dieren, \pm 20 stuks, waren gewoon den dag door te brengen in het hooge riet en lisch, in de nabijheid van de Durgerdammerbraak. De jager stopte het schijnbaar doode dier in het roefje van zijn bootje en vergat, het 's avonds er uit te nemen. Den volgenden morgen zijn roefje openend, zat

Jonge kerkuilen.

uiloom oogenschijnlijk ongedeerd in een hoekje te slapen. De jager nam hem er uit en voor een kleinigheid werd ik eigenaar. In de nabijheid van Amsterdam wilde ik het dier laten vliegen, doch één zijner opperarmbeenderen bleek doorschoten. Ik nam hem dus mee naar huis en zette hem in een groote kooi, waar hij zich binnen een week zoo goed thuis gevoelde, dat hij het voedsel (muizen en paardenvleesch) uit de hand tot zich nam. Met den poot bracht hij het gewoonlijk naar zijn bek. Telkens als mijn vader (die hem 't vaakst verzorgde) de kooi naderde, liet hij een tevreden geknor hooren en draaide den kop in de richting van de hand, om zich in de kopveeren te laten kreuwelen, wat hij blijkbaar zeer aangenaam vond. Hij deed dit op dezelfde manier als een kat, die een »kopje« geeft. In mijn vrijen tijd liet ik hem wel eens in de kamer losloopen. Voor menschen was hij absoluut niet bang, doch kwam onze hond in zijn buurt, dan zette hij zijn veeren uit; de vleugels werden iets opgetild, de kop geheel tusschen de veeren getrokken, de bek opengesperd en een sissend schraapgeluid stootte hij voortdurend uit. Ging de hond niet

spoedig, dan deed hij een aanval. Nooit is hij met »Hek« goede vrienden geworden, ofschoon de hond hem nooit eenig kwaad deed. Deze antipathie schrijf ik toe aan het feit, dat de jagershond hem uit het riet had gedreven, en 't pleit m.i. niet voor de domheid, welke men hem toedicht. Zeven maanden is hij tot ons aller genoegen onze gast geweest. Toen in den zomer de voederresten en haarballen een onaangename reuk verspreidden, heb ik hem aan Artis geschonken en ik hoop, dat hij nog leeft en zich daar evenzeer op zijn gemak zal voelen als in de kooi bij mij.

Is men er in geslaagd een jongen uil groot te fokken, dan toont zoo'n »opgebracht« exemplaar zich vaak nog aanhankelijker. Eén mijner kennissen, die een steenuiltje had opge-

fokt, dat afkomstig was uit een hollen wilg in de uiterwaarden van den IJssel, liet het dier, toen het groot was, vrij. In de nabijheid van het huis bleef het suffen, doch toen de avond aanbrak, vloog het weg. Den volgende morgen zat het echter op zijn oude plaats weer op zolder. En zoo giug het vervolgens bijna een jaar. 's Avonds vloog het uit, overdag logeerde het op dezelfde plaats, waar het was groot gebracht. In het voorjaar van het volgende jaar bleef het voorgoed weg. Waarschijnlijk zal hij met een zijner vrouwelijke kennissen wel weer een hollen wilg hebben opgescharreld. De gehechtheid aan het eenmaal door hen bewoonde gebied bleek mij voor korten tijd nog. De foto toont u twee jonge kerkuilen in een vervallen schoorsteen op een buiten onder den rook van Amsterdam. Herhaalde malen was de opzichter 's nachts uit zijn slaap gewekt door het zonderling klinkend geschreeuw der ouden, als zij met hun buit uit het nabijgelegen weiland naar het nest vlogen. Dikwijls was hij er getuige van geweest, hoe de uilen, als zij bij schemering reeds ter jacht togen, de schrik van de gansche vogelwereld op het buiten bleken te zijn, want schreeuwende vervolgden de andere vogels, als lijsters, merels, meezen enz., de nachtelijke zwervers. Geen wonder dus dat de opzichter een goed werk meende te verrichten, in 't belang der zangvogels, door het uilenest uit te halen. Hij zette de jongen in een kooi in het gras. 's Nachts zochten de ouden hen op en brachten onder klagend gekrijsch hun jongen het onontbeerlijke voedsel: muizen. Ze zagen echter geen kans hun prooi door de tralies te werken, en legden de muizen dus tegen de tralies aan. 's Morgen lagen er 12 stuks op het gras. Rekent men nu, dat zij voor eigen onderhoud ook 12 muizen noodig hadden, dan ruimt zoo'n uilenpaar 24 stuks elken nacht op. Een niet gering aantal in een tijd, dat het gras en de te velde staande gewassen het meest van die knaagdieren te lijden hebben. Toen onze opzichter dat zag, had hij spijt van zijn daad, temeer, daar hij niet alleen de jongen had weggenomen, maar de ouden des daags voortdurend had verjaagd uit den hollen boom, waarin zij het leed over den nestroof trachtten te vergeten. Het verjagen moede, hadden de dieren tenslotte het buiten verlaten. De opzichter, die de jongen nog trachtte groot te fokken, wierp 's avonds musschen en paardenvleesch in de kooi, welk voedsel door de uilskuikens 's nachts genuttigd werd. Hieruit blijkt, dat jonge uilen niet door hun ouders behoeven »gevoerd« te worden, maar dat zij het voedsel zelf tot zich nemen, als het slechts onder hun bereik is, evenals de jonge eenden- of kippenkuikens. De naam uils»kuiken« is dus wel gepast. Ook door het dichte witte dons waarmee het geheele lichaam bedekt is, vertoonen ze veel overeenkomst met de kuikens in engeren zin. Volwassen werden zij echter niet. Na ruim een week stierven zij, naar mijn meening uit gebrek aan muizenvleesch, want als jongen heb ik reeds opgemerkt, dat uilen, die van muizen verstoken blijven, ten doode gedoemd zijn. Zoo was dan de geheele uilen-familie van het buiten verdwenen, toen met het zachte weer van Februari, de oude slaapstee, de holle kastanje, weer bewoond werd door... de zoo wreed vervolgde kerkuilen, terwijl zij in het schemerdonker in de laatste dagen weer herhaaldelijk den vervallen schoorsteen inspecteerden, blijkbaar met het doel (zeer zeker met de hoop op meer succes dan 't vorige jaar, 't welk ik ik hun nu gaarne zou garanderen) daarin een aantal jongen groot te brengen. J. D.

WAARNEMINGEN, DIE ZICH TOEVALLIG VOORDOEN.

HET is tegenwoordig mode aan het alledaagsche weinig waarde te hechten, b.v. aan de alledaagsche bewering, dat men het mooie in de natuur niet ver behoeft te zoeken. Men acht het noodzakelijk minstens 100 kilometer van zijn alledaagsche woonplaats zijn vakantie door te brengen. Men reist drie uur in den trein, loopt dan nog twee uur over de hei, vervolgens komt men in een of ander woest landschap en bij de terugkomst heet het: »Zoo iets prachtigs daar; je hebt nog nooit zoo iets gezien.« Van den zomer heb ik ook prachtige dingen gezien en er